25/07/2023

Παναγία Σουμελά: Δόθηκε άδεια για να λειτουργήσει ο Οικουμενικός Πατριάρχης τον Δεκαπενταύγουστο

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Δόθηκε χθες προφορικά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο η έγκριση από το Υπουργείο Εσωτερικών της Τουρκίας, προκειμένου ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος να τελέσει κανονικά τη θεία λειτουργία τον Δεκαπενταύγουστο στην ιστορική Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η απόφαση των τουρκικών αρχών πρόκειται να επιδοθεί στο **Φανάρι** και γραπτώς, ανοίγοντας το δρόμο για να μεταβεί ο Παναγιώτατος στην ιστορική μονή τον Δεκαπενταύγουστο, για να τελέσει την πανηγυρική θεία λειτουργία.

Οι Τουρκικές αρχές αρχικά αρνήθηκαν να δώσουν άδεια για τέλεση Θείας Λειτουργίας. Την είδηση έκανε γνωστή το Οικουμενικό Πατριαρχείο με μία λιτή ανακοίνωση την οποία εξέδωσε η Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία: «*Γνωρίζεται διά τοῦ παρόντος εἰς τούς ἐνδιαφερομένους εὐσεβεῖς Χριστιανούς ὅτι ἐφέτος δέν θά τελεσθῇ ἡ Θεία Λειτουργία ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (15 Αὐγούστου) εἰς τήν ἱστορικήν Ἱ. Μονήν Παναγίας Σουμελᾶ, καθ᾽ ὅτι δέν ἐδόθη ἡ ἀπαιτουμένη ἄδεια παρά τῶν ἁρμοδίων κυβερνητικῶν ἀρχῶν*».

Σημειώνεται ότι μεγάλες αντιδράσεις είχε προκαλέσει η αρχική άρνηση της τουρκικής κυβέρνησης. Η αντίδραση της Αθήνας ήταν άμεση. «*Η απόφαση των τουρκικών Αρχών να μη χορηγηθεί άδεια για την πραγματοποίηση λειτουργίας στην ιστορική Μονή Παναγίας Σουμελά, τον Δεκαπενταύγουστο, είναι μία εξόχως δυσάρεστη εξέλιξη για όλους τους πιστούς και προσκυνητές που ανέμεναν να την επισκεφθούν φέτος*», είχαν τονίσει διπλωματικές πηγές.

«*Η Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά που είναι υποψήφια για την ανακήρυξή της σε Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της **UNESCO** και η οποία διαχρονικά υπήρξε ιδιαίτερα σημαντικός χώρος θρησκευτικής λατρείας των απανταχού Χριστιανών, οφείλει να λαμβάνει τη μέγιστη δυνατή προστασία και να είναι απολύτως προσβάσιμη σε όλους*», υπογραμμίστηκε από τις ίδιες πηγές.

Η αλλαγή στάσης της Τουρκίας ενδεχομένως να οφείλεται στο κλίμα αμοιβαίας προσέγγισης που δημιουργήθηκε κατά την πρόσφατη συνάντηση του

πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και του Τούρκου Προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, στο περιθώριο της Συνόδου Κορυφής των ηγετών του ΝΑΤΟ στο Βίλνιους της Λιθουανίας.

Όπως είχε γράψει το ope.gr, σύμφωνα με δημοσίευμα του Τουρκικού ειδησεογραφικού πρακτορείου "Anadolu", το μοναστήρι-σύμβολο του Ποντιακού Ελληνισμού έχει υποδεχθεί περισσότερους από 56.000 επισκέπτες κατά τους πρώτους περίπου πέντε μήνες του 2023. Φαίνεται ότι η Τουρκία επενδύει στα ορθόδοξα μνημεία και προσκυνήματα τα οποία αξιοποιεί προς το συμφέρον της.

Οι αντιδράσεις από την αρχική άρνηση των τουρκικών αρχών

Η 5σέλιδη Επιστολή στον Ερντογάν από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ποντιακού Ελληνισμού

Έντονα συναισθηματικά φορτισμένη επιστολή είχε στείλει πριν λίγες ημέρες στον Τούρκο Πρόεδρο Ρετζεπ Ταγιπ Ερντογάν το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ποντιακού Ελληνισμού στην οποία του ζητούσε να επανεξετάσει το αίτημά του Οικουμενικού Πατριαρχείου και να επιτρέψει να τελεσθεί η Θεία Λειτουργία ανήμερα του Δεκαπενταύγουστου στην Παναγία Σουμελά.

Συγκεκριμένα η πεντασέλιδη **επιστολή** στάλθηκε στις 20 Ιουλίου, την ημέρα που η Μητέρα Εκκλησία γνωστοποίησε την απόφαση της Τουρκίας να μην επιτρέψει την τέλεση της Θείας Λειτουργίας.

«Επειδή ασφαλώς η Τουρκία των 85.000.000 εκατομμυρίων, κατά πλειοψηφία Μουσουλμάνων, δεν έχει να φοβηθεί τίποτε από το να δώσετε την ευκαιρία σε όλους εμάς που οι πρόγονοί μας έζησαν για 2.500 χρόνια ειρηνικά και δημιουργικά στις περιοχές της σημερινής Τουρκίας, να επισκεφτούμε το εθνικο-θρησκευτικό σύμβολό μας, αλλά αντιθέτως να ωφεληθεί επιδεικνύοντας σεβασμό στις θρησκευτικές ελευθερίες και τα δικαιώματα, περιμένουμε να πάρετε σχετικές πρωτοβουλίες ώστε να επανεξετάστε το σχετικό αίτημα του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου και να συμβάλετε με το κύρος σας, ώστε να δοθεί η σχετική άδεια της λειτουργία της Μονής της Παναγίας Σουμελά, αναφέρεται μεταξύ άλλων στην επιστολή.

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ποντιακού Ελληνισμού επισημαίνει ότι εφόσον ο Ερντογάν προχωρήσει στη λήψη σχετικής απόφασης, να τοποθετή δηλαδή τα υπάρχοντα κειμήλια της Μονής της Παναγίας Σουμελά στους χώρους της ανακαινισμένης Μονής, “θα ήταν χαρά μας να συμβάλουμε με κάθε τρόπο στην δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την φύλαξη τους, για να έχουν την ευκαιρία οι επισκέπτες της να τα βλέπουν και να μελετούν την ιστορία τους».

Κατεβάστε το πρωτότυπο κείμενο της επιστολής (μορφή word): Επιστολή ΠΑ.Σ.Π.Ε. Ελληνικά, πρός στον πρόεδρο κ. Ταγίπ Ερντογάν, για την παραχώρηση άδειας λειτουργίας της μονής της Παναγίας Σουμελά.

Ο Μάξιμος Χαρακόπουλος για την Παναγία Σουμελά

Την αρχική άρνηση των τουρκικών αρχών είχε σχολιάσει και ο Γενικός Γραμματέας της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (ΔΣΟ), Μέλος της Βουλής των Ελλήνων, δρ **Μάξιμος Χαρακόπουλος**.

«Η μη χορήγηση άδειας για την πραγματοποίηση της καθιερωμένης Λειτουργίας στην ιστορική Ιερά Μονή Παναγίας Σουμελά κατά τον Δεκαπενταύγουστο, συνιστά μια άκρως αρνητική και απογοητευτική απόφαση εκ μέρους των τουρκικών αρχών. Προκαλεί εύλογα ερωτηματικά ποια είναι τα πραγματικά αίτια το ιερό σύμβολο της οικουμενικής Ορθοδοξίας και του Ποντιακού ελληνισμού, που για αιώνες κοσμεί την περιοχή της Τραπεζούντος, να παραμείνει κλειστό και βουβό την ημέρα της μεγάλης εορτής του. Τέτοιου τύπου συμπεριφορές είναι οξύμωρες με την εκπεφρασμένη επιθυμία μιας χώρας που διατείνεται ότι θέλει να καταστεί πλήρες μέλος της ΕΕ, μιας οικογένειας κρατών που ο σεβασμός στις θρησκευτικές ελευθερίες και στα θρησκευτικά μνημεία θεωρείται ως αυτονόητη θεμελιώδης υποχρέωση», είχε υπογραμμίσει.

Ο Μάξιμος Χαρακόπουλος στη δήλωσή του είχε επισημάνει ακόμη ότι « ***η επιβλητική βυζαντινή μονή, που δικαίως είναι υποψήφια να ανακηρυχθεί Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, λόγω ακριβώς της μνημειακής της αξίας αλλά και της πνευματικής αίγλης που φέρει στην μακρά ιστορική της διάρκεια, δεν***

». (Διαβάστε τη συνέχεια ΕΔΩ)

Ιστορικά στοιχεία

Η πρώτη λειτουργία μετά από 88 χρόνια

Η **Παναγία Σουμελά** όταν άνοιξε ξανά τις πόρτες της το 2010 έπειτα από 88 χρόνια, συγκέντρωσε εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες από όλον τον κόσμο, ωστόσο το Σεπτέμβριο 2015 οι τουρκικές αρχές αναγκάστηκαν να την κλείσουν και πάλι λόγω σοβαρών κινδύνων για την ασφάλεια των επισκεπτών αλλά και τη διατήρηση του μνημείου.

Τον Φεβρουάριο του 2016 ξεκίνησαν οι εργασίες αποκατάστασης από το **Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού**. Η αποκατάσταση περιελάμβανε εξωραϊσμό, γεωλογική και γεωτεχνική έρευνα και ενίσχυση των πετρωμάτων. Με την ολοκλήρωση του έργου κατά 65%, άνοιξε η πρόσβαση σε τμήμα της Μονής για το κοινό στις 28 Ιουλίου 2020.

Το 2019 έγινε η πρώτη Θεία Λειτουργία μετά από τις εργασίες ανακαίνισης.

Το τρίτο στάδιο της αποκατάστασης, που περιελάμβανε τον εσωτερικό αύλειο χώρο, ολοκληρώθηκε αργότερα και το τμήμα άνοιξε ξανά για τους επισκέπτες την 1η Ιουλίου 2021. Κατά τη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου η Μονή φιλοξένησε 340.000 επισκέπτες.

Η τελευταία Θεία Λειτουργία τελέστηκε τον Δεκαπενταύγουστο του 2022 από τον Οικουμενικό Πατριάρχη ενώ μέρος έλαβε και ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος.

(Φωτογραφία: Νίκος Παπαχρήστου/ Οικουμενικό Πατριαρχείο)

Η Παναγία Σουμελά είναι εγγεγραμμένη στον Προσωρινό Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της **UNESCO.**

Το μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά στον Πόντο που είναι λαξεμένη στην κυριολεξία μέσα σε βράχους, χτίστηκε τον 4ο αιώνα. Διαθέτει 72 δωμάτια, ανάμεσα στα οποία χώρους για να φιλοξενούνται πιστοί.

Η Παναγία Σουμελά είναι μία από τις πιο γνωστές αλλά και πιο αγαπημένες εικόνες Παναγίας όλων των ορθοδόξων Χριστιανών ενώ έχει ξεχωριστή θέση στις καρδιές των Ποντίων όχι μόνο της Ελλάδας. Η εικόνα σήμερα βρίσκεται στην ομώνυμη μονή που βρίσκεται στο όρος Βέρμιο και συγκεκριμένα λίγο έξω από το χωριό Καστανιά και χιλιάδες, αν όχι εκατομμύρια, πιστοί συρρέουν κάθε χρόνο για να την προσκυνήσουν. Γιατί είναι όμως τόσο ξεχωριστή αυτή η εικόνα και πως έφτασε από το όρος Μελά του Πόντου στο Βέρμιο;

Η εικόνα της Παναγίας Σουμελά δεν λεγόταν πάντα έτσι. Φιλοτεχνήθηκε από τον ίδιο τον Ευαγγελιστή Λουκά των πρώτο αιώνα μΧ κι έτσι είναι μία από τις αρχαιότερες και πιο ξεχωριστές εικόνες Παναγίας. Μετά τον θάνατο του Ευαγγελιστή Λουκά, ο μαθητής του ο Ανανίας μετέφερε την εικόνα στην Αθήνα όπου και τοποθετήθηκε σε έναν πολύ όμορφο ναό στον οποίο και παρέμεινε για περίπου 300 χρόνια, κερδίζοντας έτσι το όνομα «**Παναγία η Αθηνιώτισσα**». Μία μέρα όμως περίπου στο 380 μΧ, η εικόνα εξαφανίστηκε από την εκκλησία της Αθήνας. Σύμφωνα με μαρτυρίες μάλιστα, η εικόνα δεν εκλάπη, αλλά πέταξε με τρόπο θαυματουργό προς άγνωστη κατεύθυνση. Δύο μοναχοί, ο Βαρνάβας και ο Σωφρόνιος ανέλαβαν να τη βρουν.

Το όραμα της Παναγίας

Η Παναγία εμφανίστηκε με όραμα στους δύο μοναχούς – οι οποίοι είχαν φτάσει μέχρι την Κωνσταντινούπολη στην αναζήτηση τους για την «Παναγία την Αθηνιώτισσα» – και τους είπε ότι θα βρουν την εικόνα σε μία σπηλιά στο όρος Μελά του Πόντου. Οι μοναχοί έφθασαν στο όρος Μελά και ξεκίνησαν να ανεβαίνουν και να εξερευνούν τις απόκρημνες πλαγιές και τα σπήλαια του. Μία μέρα είδαν ένα χρυσαφένιο φως να βγαίνει μέσα από μία σπηλιά, πηγή του δεν ήταν άλλη από την εικόνα που είχε κυριολεκτικά πετάξει από την Αθήνα.

Οι δύο ασκητές μοναχοί έφτιαξαν αμέσως ένα κελί στο σπήλαιο που βρέθηκε η εικόνα και με την βοήθεια των μοναχών της κοντινής μονής **Βαζελώνα**, έχτισαν μία εκκλησία, κάτι που τους είχε ζητήσει να κάνουν η Παναγία στο όραμα τους. Χιλιάδες πιστών άρχισαν να επισκέπτονται την εκκλησία για να προσκυνήσουν την εικόνα αλλά και να πιουν από το θαυματουργό αγίασμα που ξεκίνησε να αναβλύζει με τρόπο θαυματουργό από έναν γρανιτένιο βράχο μέσα στο σπήλαιο. Οι πιστοί

αυτοί ήταν κυρίως Ποντιακής καταγωγής κι έτσι έλεγαν στους δικούς τους ότι πάνε «για προσκύνημα στην Παναγία σου Μελά», δηλαδή στην **Παναγία στο Μελά** κι έτσι η εικόνα πήρε το όνομα με το οποίο είναι γνωστή και σήμερα. Το 1860 κοντά στο σπήλαιο χτίστηκε ένας τετραώροφος ξενώνας, ο οποίος είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακός καθώς μοιάζει να είναι κολλημένος πάνω στον γκρεμό.

Ο ξεριζωμός και ο επαναπατρισμός της Παναγίας Σουμελά

Όταν ξεκίνησε ο ξεριζωμός και η γενοκτονία των Ποντίων από τους **Οθωμανούς**, οι ιερείς και οι πιστοί έκαναν ό,τι μπορούσαν να για να διασώσουν τους θρησκευτικούς θησαυρούς τους. Έτσι, η εικόνα της **Παναγίας** απομακρύνθηκε από τη θέση της στη μονή και θάφτηκε μαζί με άλλα θησαυρίσματα ανεκτίμητης αξίας στο γειτονικό παρεκκλήσι της **Αγίας Βαρβάρας**. Η εικόνα παρέμεινε θαμμένη για περίπου είκοσι χρόνια καθώς το 1930 ήρθε στην Ελλάδα μετά από διπλωματικές ενέργειες του τότε πρωθυπουργού Ελευθέριου Βενιζέλου. Όταν έφτασε η εικόνα στην χώρα μας, τοποθετήθηκε στο **Βυζαντινό Μουσείο της Αθήνα**ς όπου και παρέμεινε για περίπου είκοσι χρόνια.

Το 1951 θεμελιώνεται από τον Φίλων Κτενίδη η νέα μονή **Παναγίας Σουμελά** στο Βέρμιο και μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής της, η εικόνα μεταφέρθηκε εκεί όπου και παραμένει για να προσκυνείται από πιστούς από όλα τα μήκη και πλάτη της Γης.